

**Zagadnienia prowadzenia
zespołów muzycznych
współczesnego rynku kultury**

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3836

Zagadnienia prowadzenia zespołów muzycznych współczesnego rynku kultury

redakcja naukowa
IZABELLA ZIELECKA-PANEK

Redaktor serii: Muzyka
BOGUMIŁA MIKA

Recenzent
JOLANTA SZULAKOWSKA

Spis treści

Wprowadzenie | 13

CZĘŚĆ I

IWONA WIŚNIEWSKA-SALAMON

Osobowość dyrygenta i jej wpływ na poziom artystyczno-warsztatowy zespołu | 17

KRZYSZTOF DUDZIK

Odpowiedzialność w zespole chóralnym według filozofii próby Jamesa Jordana | 26

JOANNA GLENC

Postęp i sukces – determinanta działań artystycznych w amatorskim zespole śpiewaczym. Rozwój świadomości muzycznej chórzysty | 37

TOMASZ GIEDWIŁŁO

Metodyka pracy dyrygenta z chórami szkół muzycznych I i II stopnia oraz chórami akademickimi | 44

KAROL PYKA

Zagadnienie intonacji w pracy dyrygenta z zespołem muzycznym | 52

JIŘI KOLÁŘ

Sborové soutěže a soutěžní festivaly z hlediska porotce (i z hlediska sbormistra soutěžícího sboru) | 66

ĒVALDS DAUGULIS

Harmony studies for choir conductors in Latvia | 86

JERZY SZYMANIUK

Prowadzenie zespołów „pomiędzy nutami” na przykładzie Big Bandu Uniwersytetu Zielonogórskiego | 96

MIROSLAW KORDOWSKI

Metody pracy dyrygenckiej w zespole orkiestrowym | 119

KAROL PYKA

Problemy wykonawcze w pracy dyrygenta z zespołem o nietypowym składzie i ze zróżnicowanym programem | 174

CZĘŚĆ II

IZABELLA ZIELECKA-PANEK

Pieśń ludowa w repertuarze Chóru Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia” oraz Chóru Kameralnego „Ad libitum” i jej wpływ na współczesną kulturę chóralną | 195

JADWIGA SIKORA

Międzynarodowy Festiwal Chórów „Gaude Cantem” im. Kazimierza Fobera w Bielsku-Białej – jeden z wielu, a jednak wyjątkowy | 202

JADWIGA SIKORA

Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Bielsku-Białej. W roku jubileuszowym 40-lecia działalności | 218

JOANNA NOWICKA

Charakterystyka twórczości Henryka Jana Batora na przykładzie kompozycji *Stać się!* | 230

CZĘŚĆ III

BOGUMIŁA MIKA

Związki Józefa Świdra z festiwalem Śląskie Dni Muzyki Współczesnej | 257

DANUTA ZOŃ-CIUK

Wątki ludowe w działaniach kompozytorskich Józefa Świdra | 269

ANDRZEJ WÓJCIK

Józef Świder – przyjaciel śpiewaków i muzyków, współtwórca świetności amatorskiego ruchu chóralnego i orkiestrowego | 281

OTFRIED RICHTER

Rozważania nad dziełem *Singet dem Herrn ein neues Lied* (2012–2014) Józefa Świdra | 299

ANDRZEJ ŚNIOSEK

Józef Świder o sobie. Z prywatnych zapisków | 305

Bibliografia | 311

Table of contents

Introduction | 13

PART I

IWONA WIŚNIEWSKA-SALAMON

The personality of the conductor and its influence upon the artistic and musicianship-related standards of an ensemble | 17

KRZYSZTOF DUDZIK

Responsibility in a choir ensemble according to James Jordan's philosophy of the rehearsal | 26

JOANNA GLENC

Progress and success – the determinants of artistic activities in an amateur songster ensemble. The development of the musical awareness of the choir singer | 37

TOMASZ GIEDWIŁŁO

The methodology of the conductor work with choirs of the first level and second level music schools and academic choirs | 44

KAROL PYKA

The problem of intonation in the work of a conductor with a musical ensemble | 52

JIŘI KOLÁŘ

Choral competitions from the point of view of a juror, as well as the choir master who participates with a choir in a competition | 66

ĒVALDS DAUGULIS

Harmony studies for choir conductors in Latvia | 86

JERZY SZYMANIUK

Directing of ensembles “between notes” based on an example of the Big Band of the Uniwersytet Zielonogórski | 96

MIROŚLAW KORDOWSKI

The methods of conductor’s work in an orchestra ensemble | 119

KAROL PYKA

Execution-related problems in the work of a conductor with an ensemble of on untypical line-up and a varied repertoire | 174

PART II

IZABELLA ZIELECKA-PANEK

Folk songs in the repertoire of the “Harmonia” Choir of the University of Silesia and the “Ad libitum” Chamber Ensemble and its influence upon the modern choral culture | 195

JADWIGA SIKORA

The “Gaude Cantem” International Festival of Choirs in Bielsko-Biała – one of many and yet exceptional | 202

JADWIGA SIKORA

The Bielsko-Biała Department of the Polish Association of Choirs and Orchestras. In the 40th anniversary year of social activities | 218

JOANNA NOWICKA

The characteristics of Henryk Jan Botor’s output on the basis of the composition entitled *Stań się!* | 230

PART III

BOGUMIŁA MIKA

Józef Świder’s relations with the Silesian Days of Contemporary Music festival | 257

DANUTA ZOŃ-CIUK

Folk themes in Józef Świder’s compositional activities | 269

ANDRZEJ WÓJCIK

Józef Świder – a friend of songsters and musicians, the co-creator of the splendour of the amateur choir and orchestral movement | 281

OTFRIED RICHTER

An analysis of the work entitled *Singet dem Herrn ein neues Lied* (2012–2014) by Józef Świder | 299

ANDRZEJ ŚNIOSEK

Józef Świder on himself – from the private notes | 305

Bibliography | 311

Inhaltsverzeichnis

Einleitung | 13

TEIL I

IWONA WIŚNIEWSKA-SALAMON

Die Persönlichkeit des Dirigenten und deren Einfluss auf künstlerisches Niveau und Werkstatt des Musikensembles | 17

KRZYSZTOF DUDZIK

Die Verantwortung in einem Chorensemble der James Jordans Philosophie der Probe zufolge | 26

JOANNA GLENC

Fortschritt und Erfolg – Determinanten künstlerischer Tätigkeit in einem Amateursängerensemble. Die Entwicklung des Musikbewusstseins eines Chorsängers | 37

TOMASZ GIEDWIŁŁO

Die Methodik der Zusammenarbeit des Dirigenten mit Musikschulchören des I. und II. Grades und Hochschulchören | 44

KAROL PYKA

Zur Intonation in der Zusammenarbeit des Dirigenten mit einem Musikensemble | 52

JIŘI KOLÁŘ

Die Chorwettbewerbe aus der Sicht des Jurors und des am Wettbewerb samt seinem Chor teilnehmenden Chorleiters | 66

ĒVALDS DAUGULIS

Die Harmonielehre für Chordirigenten in Lettland | 86

JERZY SZYMANIUK

Die „zwischen Noten“ – Leitung eines Musikensembles am Beispiel des Big-Bandes der Universität in Zielona Góra | 96

MIROSLAW KORDOWSKI

Methodik der Dirigentenarbeit mit einem Musikensemble | 119

KAROL PYKA

Darbietungsprobleme bei der Zusammenarbeit des Dirigenten mit einem Ensemble mit untypischer Besetzung und differenziertem Programm | 174

TEIL II

IZABELLA ZIELECKA-PANEK

Das Volkslied im Repertoire des Chors der Schlesischen Universität „Harmonia“ und des Kammerensembles „Ad libitum“ und dessen Einfluss auf gegenwärtige Chorkultur | 195

JADWIGA SIKORA

Internationales Kazimierz Fober-Chorfestival „Gaude Cantem“ in Bielsko-Biała – eins der zahlreichen und doch außergewöhnlich | 202

JADWIGA SIKORA

Die Filiale des Polnischen Chor- und Orchesterverbands in Bielsko-Biała im Jubiläumsjahr 40-jähriger Sozialarbeit | 218

JOANNA NOWICKA

Charakteristik der Musikwerke von Henryk Jan Botor anhand der Komposition *Stać się!* | 230

TEIL III

BOGUMIŁA MIKA

Józef Świdors Verbindungen zum Festival Śląskie Dni Muzyki Współczesnej (Schlesische Tage der Gegenwartsmusik) | 257

DANUTA ZOŃ-CIUK

Volksmotive in Józef Świdors Kompositionen | 269

ANDZEJ WÓJCIK

Józef Świder – ein Freund von Sängern und Musikern, Mitbegründer des Glanzes von der Amateurchor- und Orchesterbewegung | 281

OTFRIED RICHTER

Werkbetrachtung von *Singet dem Herrn ein neues Lied* (2012–2014) von Józef Świder | 299

ANDRZEJ ŚNIOSEK

Józef Świder über sich selbst – aus privaten Notizen | 305

Bibliografie | 311

Wprowadzenie

Niniejsza publikacja stanowi zbiór artykułów poświęconych zagadnieniom prowadzenia zespołów muzycznych, osadzonych w realiach współczesnego rynku kultury. Jej celem jest wymiana myśli naukowej, doświadczeń artystycznych w poznawaniu, tworzeniu, propagowaniu różnorodnych kreacji dyrygenckich we współczesnym ruchu muzycznym. Omawia rolę dyrygenta jako twórcy, animatora, nauczyciela, wychowawcy ze szczególnym nastawieniem na aspekt edukacyjny. Przedstawia również merytoryczne i praktyczne arkania sztuki dyrygenckiej. Tematyka została ponadto poszerzona o prezentacje sylwetek wybranych kompozytorów związanych ze śląskim ruchem kompozytorskim. Publikacja przeznaczona jest zarówno dla dyrygentów, nauczycieli akademickich, instruktorów zespołów muzycznych, jak i dla studentów zainteresowanych prowadzeniem zespołów muzycznych.

Książka składa się z trzech części zróżnicowanych pod względem tematycznym i odnoszących się do różnorodnych obszarów działań artystycznych, których podłożem są kreacje dyrygenckie realizowane – w oparciu zarówno o tradycyjne, jak i nowatorskie rozumienie sztuki dyrygenckiej – dla potrzeb prowadzenia zespołów muzycznych tak w amatorskim, jak i profesjonalnym ruchu (rynku) muzycznym.

Część pierwsza zawiera 10 tekstów omawiających obszary tematyczne związane ze specyfiką warsztatu dyrygenckiego w kontekście uwarunkowań społecznych, psychologicznych oraz potrzeb i oczekiwań zespołu. Osobowość dyrygenta i jej wpływ na poziom artystyczno-warsztatowy zespołu, dyrygent a menadżer kultury we współczesnym rynku muzycznym, metody pracy dyrygenckiej w zespołach muzycznych różnego typu, problematyka pracy dyrygenckiej: emisja głosu, dyrygowanie, metodyka prowadzenia zespołów muzycznych – to zagadnienia, które poddane zostały działaniom badawczym i opisane w tej części publikacji.

Część druga to 4 teksty o zróżnicowanym obszarze tematycznym, niedotyczące bezpośrednio metodyki prowadzenia zespołów, natomiast skupiające się na aspekcie wykonawczym różnych działań muzycznych. Opisane zostały elementy kształtowania ekspresji dzieła muzycznego, zagadnienie połączenia folkloru z wykonawstwem muzyki. Monograficzne ujęcie Międzynarodowego Festiwalu „Gaude Cantem” w Bielsku-Białej i 40 lat bielskiego oddziału Polskiego Związku Chórów i Orkiestr oraz twórczość kompozytora śląskiego Henryka Jana Batora ściśle wiążą się z tradycjami muzycznymi Śląska.

Część trzecia zawiera 5 artykułów związanych z osobą Profesora Józefa Świdra, wieloletniego Dyrektora Instytutu Muzyki. Poza tekstami ściśle związanymi z działalnością kompozytorską i społeczną Profesora znajdują się tu również teksty bardzo osobiste: bliskich, przyjaciół, rodziny, które dotyczą prywatnych przeżyć związanych z kompozytorem, przez co stają się bardzo autentyczne i ukazują postać Józefa Świdra w wymiarze społecznym – nie tylko kompozytorskim i twórczym.

Dziękuję wszystkim Autorom polskim i zagranicznym za przygotowanie materiałów do publikacji, dzięki czemu mamy możliwość głębiej spojrzeć na problematykę wykonawczą w zespołach chóralnych i orkiestrowych. Dziękuję także za ukazanie roli współczesnego dyrygenta, twórcy i odtwórcy we współczesnym rynku muzycznym. Mam nadzieję, że publikacja umożliwi Państwu szersze spojrzenie na obszary związane z chóralistyką i prowadzeniem orkiestr, a także przyczyni się do tworzenia nowych projektów naukowo-badawczych w celu propagowania muzycznego rynku kultury.

Izabella Zielecka-Panek

Redakcja: ANNA PIWOWARCZYK (język polski), DOMINIKA MAŁSKA (język czeski),
MAGDALENA PODRAZA (język niemiecki), ARTUR ZWOLSKI (język angielski)

Projekt okładki: DAMIAN FRANIA

Redakcja techniczna: MAŁGORZATA PLEŚNIAR

Korekta: WOJCIECH SZAFORZ (język polski), DOMINIKA MAŁSKA (język czeski),
MARIUSZ JAKOSZ (język niemiecki), KRYSZTIAN WOJCIESZUK (język angielski)

Łamanie: MAREK ZAGNIŃSKI

Copyright © 2019 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336

ISBN 978-83-226-3593-3

(wersja drukowana)

ISBN 978-83-226-3594-0

(wersja elektroniczna)

Wydawca

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice

www.wydawnictwo.us.edu.pl

e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 20,0. Ark. wyd. 21,0.

Papier offset. kl. III, 90 g

Cena 44,90 zł (w tym VAT)

Druk i oprawa: Volumina.pl Daniel Krzanowski

ul. Księcia Witolda 7–9, 71-063 Szczecin